

<https://lokale-democratie.nl/groups/view/d2e3d5e8-f849-49bf-a867-521bb0d82c96/digitale-beraadslaging-en-besluitvorming/wiki/view/6b946e3f-b27d-411b-aae7-8d4d8d2dc3bc/vergaderen-in-mengvorm-juridische-aspecten-praktische-randvoorwaarden-en-richtlijnen-en>

Vergaderen in mengvorm: juridische aspecten, praktische randvoorwaarden en richtlijnen en

Er is een aantal mogelijkheden om verschillende vergadervormen te combineren en de situatie optimaal te benutten. De tijdelijke wet maakt het mogelijk om ofwel een fysieke vergadering ofwel een digitale vergadering te houden voor besluitvorming.

Hybride vergaderen: niet toegestaan

Laten we beginnen met wat niet mogelijk is: het zogenaamde hybride vergaderen. Hybride vergaderen houdt in dat een aantal raadsleden digitaal deelneemt en een aantal raadsleden fysiek aanwezig is bij eenzelfde vergadering. Tijdens hybride vergaderingen is geen sprake van een rechtsgeldige raadsvergadering en dus ook niet van rechtsgeldige raadsbesluiten.

Er is in de nabije toekomst ook geen zicht op een optie waarin verschillende toegangen tot één vergadering wel mogelijk worden gemaakt: het is geen optie om bij AMvB of bij een eventueel besluit tot verlenging van de tijdelijke wet wijzigingen in die wet door te voeren.

Dat hybride vergaderingen niet toegestaan zijn, volgt vooral uit het idee dat er een gelijk speelveld moet bestaan voor de verschillende leden. Dit betekent dat ieder lid gelijk moet kunnen deelnemen aan de vergadering en dezelfde mogelijkheden moet hebben om deel te nemen. Het verbod op hybride vergaderingen volgt uit de eis van afzonderlijk toegang (kunnen) hebben tot de digitale vergadering. Daarom is het niet toegestaan dat een aantal leden via een gezamenlijke verbinding, bijvoorbeeld in de raadzaal, deelneemt aan een digitale vergadering. Anderzijds kan men niet via de digitale weg aan een fysieke vergadering deelnemen, omdat dan de presentielijst niet getekend kan worden.

De tijdelijke wet schrijft voor dat voor een digitale vergadering de presentie langs digitale weg wordt opgemaakt. De Gemeentewet schrijft voor dat dit voor een fysieke vergadering via een presentielijst gaat die getekend moet worden. Omdat voor beide soorten raadsvergaderingen geldt dat meer dan de helft van de leden aanwezig moet zijn, kunnen parallelle vergaderingen bovendien niet geopend worden.

Twee vergadervormen na elkaar: mag wél

Je kunt ervoor kiezen om 2 verschillende vergadervormen na elkaar op één avond te laten plaatsvinden, zo lang deze elkaar maar niet interveniëren.

[Gemeenteraad Groningen: vergadert in 2 vergaderingen op 1 avond](#): een beraadslagende tussen half acht en half negen, waarbij mensen zowel online én offline met elkaar kunnen discussiëren. Men besprak discussiestukken en moties en amendementen werden besproken, maar er werden geen beslissingen genomen. Ook het vragenuur eerder op de avond vond 'hybride' plaats. Vervolgens haastte iedereen zich naar huis en vond er een digitale besluitvormende raadsvergadering plaats om negen uur. Deze laatste bijeenkomst was met name bedoeld om te stemmen.

Dit was mogelijk, omdat beide vergaderingen los van elkaar stonden en elk apart werden geopend en gesloten. Een dergelijke constructie kan bijvoorbeeld prettig zijn voor grote raden waarbij het digitaal stemmen een lange tijd in beslag neemt, of juist voor vergaderingen waarin gevoelige of complexe onderwerpen besproken moeten worden waarvan het de voorkeur heeft deze fysiek te bespreken.

Beraadslaging in commissievergaderingen

Zoals geïllustreerd in het voorbeeld van Groningen is het mogelijk om de beraadslaging actief te verschuiven van de (digitale) plenaire vergadering naar de (eventueel fysieke) voorbereidende fase van het politieke proces.

Commissievergaderingen, rondes (al dan niet met de betrokkenheid van burgers en maatschappelijke organisaties) en politieke markten komen in allerlei vormen voor en zijn veelal een vorm van voorbereiding van de plenaire raadsvergadering waarin besluitvorming plaatsvindt. Omdat bij deze voorbereidende bijeenkomsten normaal al een wisselend aantal raadsleden aanwezig is, is het uitgangspunt van een gelijk speelveld in die zin niet op deze bijeenkomsten van toepassing.

Aangezien de tijdelijke wet niet expliciet ingaat op commissievergaderingen (anders dan bestuurscommissies, artikel 83), kun je ervoor kiezen om hierin wel de 'hybride' vorm toe te passen.

[Gemeenteraad Amersfoort organiseert hybride voorbereidende vergaderingen](#). Daar wordt vergaderd in voorbereidende rondes in de vorm van rondetafelgesprek,

informatie, voorbereiding besluit of peiling. Deze laatste twee vormen vinden nu deels fysiek en deels digitaal plaats. Deze werkwijze van de gemeenteraad van Amersfoort laat zien dat raadscommissies zowel digitaal, als fysiek of hybride plaats kunnen vinden. Hierdoor is er in elk geval ruimte voor inspraak en een uitgebreid debat, én kan er later efficiënt en effectief worden besloten tijdens de raadsvergaderingen. Ook informatieve presentaties en technische vragenrondes kunnen zeer goed in een digitale of hybride sessie worden gegeven, voordat onderwerpen in een (fysieke) raadsvergadering worden geagendeerd.

Praktische randvoorwaarden en richtlijnen

Het gebruiken van mengvormen voor de raadsvergadering en hybride vergaderen in commissievorm behoeven wel duidelijke afstemming en heldere communicatie. Om het democratische proces te bewaken is het van groot belang om de vergadervormen en de (vernieuwde of tijdelijke) werkwijze transparant en helder te communiceren.

De werkwijzen vragen in ieder geval om:

- Duidelijke communicatie naar leden van de raad, inclusief commissie-/burgerraadsleden, zodat alle neuzen dezelfde kant op staan en er geen onduidelijkheid heerst over waar, wanneer en hoe er vergaderd wordt.
- Duidelijke communicatie naar burgers, pers en anderen die een vergadering willen bijwonen, zodat de democratische waarden gewaarborgd blijven.

Praktisch gezien heb je dan natuurlijk ook 2 aanpakken nodig: één voor de fysieke raadsvergadering en één voor de digitale vergadering. Zoals eerder toegelicht, vergen digitale vergaderingen andere voorbereidingen en andere vaardigheden dan fysieke vergaderingen. Mocht er dus op dezelfde avond op 2 verschillende manieren vergaderd worden, dien je alle deelnemers hiervan tijdig op de hoogte te stellen zodat iedereen zich goed kan voorbereiden op zowel de digitale vergaderstructuur en de technische vereisten, als op bijvoorbeeld de hygiëneprotocollen die gelden op de fysieke locatie. Ditzelfde geldt voor commissies die in hybride vorm plaatsvinden. Indien er zowel deelnemers fysiek aanwezig zijn als deelnemers digitaal deelnemen, hebben beide groepen een andere voorbereiding nodig. En die voorbereiding is voor een groot deel bepalend voor de efficiëntie van de vergadering.

Participatie in mengvorm

Het organiseren van participatie in het geval van mengvormen en verschillende werkwijzen zal puzzelen zijn, waarbij het steeds belangrijk is helder te blijven

communiceren over de participatiemogelijkheden in de verschillende soorten vergaderingen, en wat er in welke vergadering van een participant verwacht wordt. Ondanks dat het even zoeken zal zijn, is het goed denkbaar dat bijvoorbeeld in een hybride commissievergadering, de voordelen van online participatie gecombineerd kunnen worden met de voordelen van offline participatie. On- en offline participatievormen kennen namelijk allebei praktische en inhoudelijke voor- en nadelen. Op zoek gaan naar de meest vruchtbare mix kan een aantal mooie, verrassende on- en offline combinaties opleveren.

Lees voor meer inspiratie over het organiseren van een gecombineerd participatietraject in de 1,5 meter samenleving de [Inspiratiegids Digitale Participatie](#).